

Światowy Dzień Własności Intelektualnej

2021-04-27

26 kwietnia obchodzimy Światowy Dzień Własności Intelektualnej. Święto ustanowiła w 2001 roku Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO). To jedna z 15 specjalistycznych agencji Organizacji Narodów Zjednoczonych, której celem jest ochrona i promowanie własności intelektualnej.

To szerokie zagadnienie - choć mniej lub bardziej świadomie spotykamy się z nim na co dzień - nie jest bliżej znane przeciętnemu zjadaczowi chleba. Stąd też stworzony przez WIPO pomysł, aby o patentach, znakach towarowych, wzorach czy prawach autorskich mówić w ten dzień szczególnie dużo, pogłębiając wiedzę na ich temat i zachęcając do poszanowania własności intelektualnej twórców i wynalazców.

W czasach obfitującej w innowacje czwartej rewolucji przemysłowej, prawa do wartości intelektualnych to temat jeszcze bardziej niż do tej pory ważny i aktualny. Nie brak jednak kontrowersji z nim związanych. Nawet dzisiejsze święto spotkało się z ostrą krytyką ze strony wielu badaczy i aktywistów. Wytknęli oni WIPO jednostronną prezentację tematu i popieranie praktyk, które najbardziej opłacają się najbogatszym koncernom. Krytycy WIPO jako alternatywę dla tradycyjnego prawa autorskiego podają na przykład ideę *copyleft*, czyli umożliwienie (na pewnym etapie) bezpłatnego wykorzystania czyjegoś pomysłu czy pracy, pod warunkiem, że stworzone w ten sposób modyfikacje również będą mogły być bezpłatnie wykorzystywane i dalej modyfikowane. Głównym zamysłem jest tutaj jak najszerze rozpowszechnianie nowatorskiego zamysłu.

O tym, że kwestie ochrony praw intelektualnych są niezmiernie skomplikowane i często obejmują istotny komponent etyczny, świadczy choćby tocząca się obecnie dyskusja o patentach, którymi objęte są szczepionki na Covid-19. Coraz częściej pojawiają się głosy mówiące, że jeżeli patenty nie zostaną zniesione, to uboższe kraje będą czekały całe lata zanim zaszczipiona zostanie znacząca część ich populacji. Druga strona dysputy podkreśla natomiast ogrom nakładów, które w wypracowanie preparatów włożyły koncerny farmaceutyczne.

Argumentów po obu stronach nie brakuje. Jedno jest pewne: szacunek dla własności intelektualnej, który promować ma przede wszystkim dzisiejsze święto, to w naszym szybko rozwijającym się świecie podstawa, której kwestionować nie można.